

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Aarsberetning

for

Arendals off. skole for den høiere

almendannelse.

for skoleaaret 1889—90.

Arendal.

Arendals bogtrykkeri.

1890.

Aarsberetning

for

Arendals off. skole for den høiere

almendannelse.

for skoleaaret 1889—90.

Arendal.

Arendals bogtrykkeri.

1890.

I. Skolens forstanderskab.

Byfoged O. Schrøder.
Rektor G. A. Gjessing, formand.
Sognepræst Joh. Irgens.
Konsul Morten Kallevig.
Læge Chr. Holstad.

II. Lærerpersonalet.

1. Rektor Gustav Antonio Gjessing, f. 1835, udnævnt 1880.
 2. Overlærer Julius Oscar Salvesen, f. 1831, udn. 1860.
 3. Adjunkt Andreas Blomhoff Jensen, f. 1839, udn. 1864.
 4. — Jørgen Johan Elligers, f. 1830, ud. 1876.
 5. — Ingebret Suleng, f. 1852, udn. 1881.
 6. — Amund Bredesen Larsen, f. 1849, udn. 1883.
 7. — Jon Kristian Kleven, f. 1852, udn. 1885.
 8. Kordegn George Pharo, f. 1850, ansat 1875.
 9. Klasselærer Mads Larsen Kolle, f. 1857, ans. 1885.
 10. — Ole Abelsæd, f. 1842, ans. 1863.
 11. — Ole Johnsen, f. 1838, ans. 1865.
 12. — Peter Theodor Opsahl, f. 1854, midl. ans. 1882.
 13. — Odin Kastor Augdahl, f. 1853, midl. ans. 1885.
 14. Skrivelærer Sigfried Waldemar Ecktell, f. 1861, ans. ²⁹/₁₁ 89.
 15. Sanglærer, organist Alfred Theodor Olsen, f. 1858, ans. 1886.
 16. Lærerinde i forb.afdl. Antonie Krøger, f. 1850, ans. ¹/₁₁ 1879.
 17. —»— Marie Rasmussen, f. 1865, ans. ¹⁶/₈ 1884
med 16 timer og fra ¹/₁₀ 89 med 24 timer.
 18. —»— Karen Røer, f. 1869, ans. ¹²/₁₀ 1889 med
12 timer.
-

III. Disciplenes antal m. m.

a. Disciplenes antal i hver af skolens afdelinger kvartalsvis.

	3die kvart.		4de kvart.		1ste kvart.		2det kvart.		
	1889.		1889.		1890.		1890.		
Forberedelses- afdeling.	1.	8	7	8	8	9			
	2.	18	18	19	19	19			
	3.	19	20	20	20	21			
	—	45	—	45	—	47	—	49	
Middelskole	I a.	18	18	18	18	18			
	b.	17	17	17	17	16			
	II.	33	33	33	33	33			
	III a.	20	20	20	20	20			
	b.	20	20	20	20	19			
	IV.	27	26	26	26	24			
	V a.	20	20	20	20	18			
	b.	17	17	17	17	17			
	VI.	17	17	17	17	17			
		—	189	—	188	—	188	—	182
	Latin- gymnasium.	I.	2	2	2	2	2		
		II.	5	5	5	5	5		
III.		4	4	4	4	3			
		—	11	—	11	—	11	—	10
Samlet antal....		245		244		246		241	

b. Aldersforhold mellem de forskjellige klasser

a. Gjennemsnittsalder ved begyndelsen af skoleaaret.

b. Normalalder.

Middelskole	a.	b.
I.	$9\frac{5}{12}$	9
II.	$10\frac{7}{12}$	10
III.	$11\frac{7}{12}$	11
IV.	$12\frac{7}{12}$	12
V.	$13\frac{8}{12}$	13
VI.	$14\frac{8}{12}$	14

Latingymnasium.

I.	15 ⁵ / ₁₂	15
II.	16 ⁵ / ₁₂	16
III.	17 ⁶ / ₁₂	17

c. Disciplenes fordeling efter hjemstavn, by eller landdistrikt.

Fra Arendals by:

i forb.afd. 32 — i den off. skole 104 = 136

Fra landsognene:

i forb.afd. 19 — i den off. skole 86 = 105

Fra andre steder:

i den off. skole..... 10 = 10

 Samlet antal ... 251

IV. Fagfordeling.

Rektor.

Græsk i III Gkl.....	7 timer
Latin i II&I »	9 —
Oldnorsk i I »	1 —
Historie i VI Mkl.....	3 —
	————— 19-20 timer.

Overlærer Salvesen.

Mathematik i III Gkl.....	3 timer
— i VI Mkl.....	6 —
— i IV »	6 —
Naturkundskab i VI »	2 —
— i V a.....	3 —
— i » b.....	3 —
— i IV	2 —
	————— 25 timer.

Adjunkt Jensen.

Latin	i III Gkl.	9 timer
—	i IV Mkl.	7 —
Græsk	i II Gkl.	6 —
Tydsck	i VI Mkl.	4 —
			————— 26 timer.

Adjunkt Elligers.

Religion	i III Gkl.	2 timer
—	i II & I «	1 —
—	i VI Mkl.	2 —
—	i V « a	2 —
—	i » « b	2 —
—	i IV «	2 —
Norsk	i III « a	5 —
—	i « b	5 —
Geografi	i I b	4 —
			————— 25 timer.

Adjunkt Suleng.

Mathematik	i II Gkl.	1 time
—	i II & I	2 —
—	i V Mkl. a.	5 —
—	i « « b	5 —
—	i III « a	5 —
—	i « « b	5 —
Tegning	i VI «	1 —
—	i V «	1 —
			————— 25 timer.

Adjunkt Larsen.

Oldnorsk	i III Gkl.	1 time
—	i II «	2 —
Latin	i VI Mkl.	7 —
Norsk	i V « a	3 —
—	i « b	3 —
—	i IV «	4 —
Historie	i III a	4 —
Geografi	i « « b	2 —
			————— 26 timer.

Adjunkt Kleven.

Norsk	i III Gkl.	3 timer
—	i II & I	2 —
—	i I Gkl.	1 —
—	i VI Mkl.	3 —
Historie	i III Gkl.	3 —
—	i II & I	3 —
Fransk	i III Gkl.	2 —
—	i II & I	2 —
(—	i I Gkl.	2 —)
—	i VI Mkl.	2 —
Engelsk	i II Gkl.	3 —
			————— 24 timer.

Kordegner Pharo.

Engelsk	i VI Mkl.	5 timer.
—	i V a & b	5 —
—	i IV Mkl.	5 —
Religion	i III a	3 —
—	i III b	3 —
—	i II	3 —
			————— 24 timer.

Klasselærer Kolle.

Græsk	i I Gkl.	7 timer
Tydske	i I «	1 —
—	i V Mkl. a	4 —
—	i « b	3 —
—	i IV	4 —
Historie	i V a	3 —
—	i « b	3 —
—	i IV	3 —
			————— 28 timer.

Klasselærer Abelsæd.

Tydske	i III Mkl. a	5 timer
—	i « « b	5 —
—	i II «	6 —

Norsk	i II	5	—
Geografi	i II	2	—
Historie	i I a	3	—
—	i « b	3	—
				————— 29 timer.

Klasselærer Johnsen.

Skrivning	i III Mkl. b	2	timer
Regning	i II «	4	—
—	i I « a	4	—
—	i « « b	4	—
Geografi	i « « a	4	—
Norsk (Tydsk)	i « « b	8	—
				————— 26 timer.
Gymnastik	i I—V Mkl.	9	—
				————— 35 timer.

Klasselærer Opsahl.

Geografi	i VI Mkl.	2	timer
—	i V « a	2	—
—	i « « b	2	—
—	i IV «	2	—
—	i III « a	2	—
Latin	i V a & b	7	—
Fransk	i V « a	2	—
--	i « « b	2	—
Historie	i III « b	4	—
—	i II «	3	—
				————— 28 timer.

Klasselærer Augdahl.

Tegning	i IV Mkl.	2	timer
—	i III « a	2	—
—	i « « b	2	—
—	i II «	2	—
Naturkundskab	i III « a	2	—
—	i « « b	2	—
--	i II «	2	—

Religion	i I	« a	3	—
—	i «	« b	3	—
Norsk (Tydsk)	i «	« a	8	—
				23	timer.
Gymnastik i VI Mkl.—III Gkl.			3	—
				31	timer.

Skrivelærer Ecktell.

Skrivning i III Mkl	a	2	timer.	
—	i II	«	3	—
—	i I	« a & b	4	—
				9	timer.

Frk. Krøger.

Bibelhistorie	i 3	forb.kl.	2	timer.
Norsk	i «	—	8	—
Regning	i «	—	6	—
—	i 2	—	4	—
—	i 1	—	4	—
				24	timer.

Frk. Rasmussen.

Skrivning	i 3	forb.kl.	4	timer
—	i 2	—	4	—
—	i 1	—	4	—
Bibelhistorie	i 2	—	2	—
—	i 1	—	2	—
Norsk	i 2	—	7	—
Geografi	i «	—	1	—
				24	timer.

Frk. Røer.

Historie	i 3	forb.kl.	2	timer
Geografi	i «	—	2	—
—	i 1	—	2	—
Læsning	i «	—	6	—
				12	timer.

Organist Olsen.

Sang i I—V Mkl.			6	timer.
-----------------	-------	--	--	---	--------

V. Timefordelingen.

	Forb.afdel.			Middelskolen.						Gymnasiet.				
	1	2	3	I	II	III	IV	V	VI	I	II	III		
Religion	2	2	2	3	3	3	2	2	2	1	1	2	I & II Gkl. comb. i 1 t. I & II » — i 2 t.	
Modersmaal & Oldnorsk	6	7	8	8 ¹⁾	5	5	4	3	3	3	2	3		
Tydsk					6	5	4	E.4 L.3	E.4 L.3	1		1	II & III Gkl. comb. i 1 t. I & II » — i 9 t.	
Latin eller Engelsk							7	7	7	9	10	9		
Græsk							5	5	5		7	7	7	II & III » — i 1 t.
Fransk ²⁾ <i>valgfrít</i>								2	2	4 ³⁾	2	2	2	I & II » — i 2 t.
Historie			2	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	I & II » — i 3 t.
Geografi	2	1	2	4	2	2	2	2	2					
Naturkundskab.					2	2	2	3	2					
Mathemat. fag	4	4	6	4	4	5	6	5	6	2	3	3		I & II Gkl. comb. i 2 t.
Skrivning	4	4	4	4	3	2								
Tegning					2	2	E. 2	E. 1	E. 1					Latinlinien ikke tegning i IV, V, VI.
Sum	18	18	24	26	30	30	30	30	30	30	30	30		

1) I 2det halvaar anvendes nogle timer til indøvelse af de første *elementer i Tydsk.*

2) De disciple, der i *gymnasiet* istedenfor Fransk vælger Engelsk, læser dette sprog i 3 ugentlige timer i kl. II og kl. III. Læses Engelsk *foruden* Fransk, anvendes dertil 2 ugentlige timer i de samme klasser.

3) I 2det halvaar afaaar 1 time til Oldnorsk.

I *sang* har middelskolens I—V kl. været delt i 6 partier: I, II, III, IV, V Mkl., I med 2, de øvrige klasser med 1 times undervisning ugentlig. VI Mkl. og I—III Gkl. har af mangel paa stemmer ingen undervisning havt.

I *gymnastik* har middelskolen og gymnasiet været delt i 4 partier: I—II, III, IV—V Mkl., VI Mkl.—III Gkl. Exercitie 2 dage, 4—5 September 1889 og 4 dage i Juni—Juli 1890.

Fransk har været læst af 27 elever i V Mkl. og 13 i VI Mkl.

Fritagne for religion har været 1 i II og 1 i III Mkl.

- » sang har været i I 5 (4 mangler gehør, 1 syg), II 10 (9 m. g., 1 s.), III 15 (12 m. g., 2 s. 1 skifter stemme), IV 5 (4 m. g., 1 sk. st.), V 22 (8 m. g., 14 sk. st.) = 57 (37 m. g., 4 syge, 16 skifter stemme).
- » gymnastik har været i I Mkl. 1 — II 1 — III 8 IV 2 — V 12 — VI 3; II G. 1 = 28.

VI. Undervisningen.

Forberedelsesafdelingen.

Religion.

1ste klasse. Fra «skabelsen» til «Moses» samt de vigtigste begivenheder af Jesu liv, mundtlig.

2den klasse. Af Vogts lille bibelhistorie er gennemgaaet af det gamle testamente til «riget deles» og af det nye til «apostlerne for det høie raad», mundtlig.

3die klasse. Af samme bog til § 39 af det gamle testamente og til § 100 af det nye saaledes, at det meste er først fortalt og siden læst.

Norsk.

1ste klasse. Efter skrive-læsemethoden i forbindelse med stavemethoden er gennemgaaet Fredrik Hansens læsebog for begyndere. 12 smaa digte udenad. Lidt afskrift.

2den klasse. Læsning og gjenfortælling efter Pauss og Lassens læsebog 1ste skoletrin 1ste og 2den afdeling. Vers udenad 2 gange ugentlig. Afskrift og lidt diktat.

3die klasse. Læsning og gjenfortælling efter samme læsebog 3die og 4de afdeling. Endel digte er lært udenad efter læsebogen.

Historie.

3die klasse. Jensens Norges historie mundtlig gennemgaaet og gjenfortalt samt benyttet til øvelse i læsning.

Geografi.

1ste klasse. De geografiske grundbegreber. Noget kjendskab til Europas lande, have, hovedstæder og den naturlige beskaffenhed ved hjælp af europakart.

2den klasse. Af Horns geografi 1ste trin er mundtlig gennemgaaet forfra til den pyrenæiske halvø. Kun de største byer medtaget.

3die klasse. 1ste trin af Horns geografi mundtlig gennemgaaet.

Regning.

1ste klasse. Addition og subtraktion med enere og tiere, mundtlig og skriftlig.

2den klasse. Halvorsens regnebog 2det hefte, de tre første regningsarter, mundtlig og skriftlig.

3die klasse. Samme regnebog 2det og 3die hefte.

Skrivning.

1ste klasse. Grundtræk og smaa latinske bogstaver efter opskrift paa vægtavlen. Derefter 1ste hefte af Hjalmar Nielsens skriveøvelser.

2den klasse. Hjalmar Nielsens skriveøvelser, hefte I—III.

3die klasse. Hjalmar Nielsens skriveøvelser, hefte I—V.

*Middelskolen.**Religion.*

I Mkl. a. Vogts lille bibelhistorie læst og repeteret. Katekismens fem parter, de to første med og de tre sidste uden Luthers forklaring. Salme 8, 20, 131, 132, 136 og 350.

I b. Som i a.

II. Vogts bibelhistorie for borger- og højere almueskoler fra beg. til § 66 (David og Abigail). Katekismens 5 parter efter reglm. Salme 4, 5, 19, 20, 26, 27. 136, 350.

III a. Bibelhistorie (samme lærebog som i II) fra beg. til det nye test. Katekismens 5 parter. Sverdrups forklaring fra beg. til «den anden tavle». Salme 94, 97, 130, 134, 352, 435.

III b. Som i a.

IV. Vogts bibelhistorie for borger- og højere almueskoler fra «den barmhjertige samaritan» (§ 126) til «apostlernes gerninger» (§ 157) Sverdrups forklaring fra begyndelsen til sp. 184.

V a. Bibelhistorie (samme lærebog som IV) fra «Palmesøndag» (§ 139) og til enden. Forklaringen fra sp. 290 læst til 7de bøn og repeteret til «Herrens bøn».

V b. Som i a.

VI. Bibelhistorie (samme lærebog) repeteret helt, Forklaringen fra 5te bøn og til enden; derpaa repeteret den største del af bogen.

Norsk.

I Mkl. a. Læsning og gjenfortælling efter Eriksens og Paulsens Læsebog 2den del. Ordklasserne og sætningens hoveddele samt verbets to hovedformer efter Hofgaards «En liden norsk grammatik». Afskrift efter bog i første og diktat i sidste halvår. En del digte udenad efter læsebogen.

I b. Som a.

II. Læsning efter Eriksens og Paulsens læsebog 2den og 3die del. «En liden norsk grammatik» af Hofgaard læst og indøvet med forbigaaelse af anmærkningerne. Diktat en gang ugentlig. Endel digte er lærte udenad efter læsebogen.

III a. Digte udenad, læsning og analyse efter Eriksens og Paulsens læsebog 3die del. Hofgaards større grammatik med forbigaaelse af anmærkninger læst til § 103. Diktat og gjenfortælling 2 gange ugentlig.

III b. Som i a.

IV. Læsning i Pauss og Lassens læsebog 3die skoletrin, 1ste afdeling. Analyse mundtlig, senere ogsaa skriftlig. Hofgaards større grammatik læst og tildels repeteret indtil paragraf 151.

V a. Læsning i Pauss og Lassens læsebog 3die skoletrin, 1ste og 2den afdeling. Hofgaards større grammatik gennemgaaet og for en del repeteret indtil paragraf 151. Ugentlig skriftlige arbejder, i begyndelsen mest diktat og gjenfortælling, senere overgang til mere selvstændige arbejder med følgende opgaver: 1) Gutterne og skibakken. 2) Vort klasseværelse. 3) Bjørnen og bierne. 4) Hesten og dens anvendelse. 5) Kniven. 6) Fure og gran. 7) Koen, dens udseende og dens nytte. 8) At slaa bold. 9) Norges vigtigste rovdyr. — Analyse, mundtlig og skriftlig.

V b. I det hele som i a.

VI. Pauss og Lassens læsebog 3die skoletrin, 3die afdeling med undtagelse af enkelte stykker af Wergeland og Welhaven. Literaturhistorien gennemgaaet dels efter læsebogen i forbindelse med læsningen, dels repetitionsvis efter Norbys omrids af den norske literatur. Hofgaards grammatik repeteret, hvorunder medtaget verslæren. Enkelte gange diktat og analyse. Følgende stile er skrevne:

1) En kort fremstilling af indholdet i Gunlaug Ormstunges saga. 2) Beskrivelse af Arendal. 3) En udsigt i nærheden af Arendal. 4) En høstdag. 5) De norske fiskerier. 6) Beskrivelse af et skib. 7) Fortæl om de vigtigste metaller og deres anvendelse. 8) Den norske skjærgaard, dens beskaffenhed og nytte. 9) Hvorfor ønsker de fleste sne og føre om vinteren? 10) Vore vigtigste beklædningsstoffer. 11) De forskellige maader at reise paa. 12) Hvad vaaren bringer af liv og beskæftigelser. 13) Naturen og menneskelivet i den nordlige kolde zone. 14) Fortæl om udvandringen i

vore dage og angiv de vigtigste aarsager til den. 15) Hvilken af aarstiderne foretrækker du og hvorfor? (Juletentamen). 16) Havets betydning for Norge og dets indbyggere. (Paaske-tentamen).

Tydske.

I a. (2 timer ugentlig i 2det halvår) Knudsens «Tysk elementar- og læsebog», 9de udgave, forfra til den sterke konjugation.

I b. Som a.

II. Tysk elementar- og læsebog af D. F. Knudsen. Læst og repeteret fra side 13 til 75.

III a. Tydske elementar- og læsebog af D. F. Knudsen. Læst og repeteret fra side 82 til 160. Hofgaards grammatik fra begyndelsen til side 92. Stil 1 gang ugentlig.

III b. Som i a.

IV. Af Gundersens læsebog for middelskolen (den mindre udg.) side 1—50, kun delvis repeteret. Af Hofgaards grammatik formlæren indtil sterke verber. Stile, mest paa skolen, hver uge — efter Knudsens «stileøvelser», (pag. 1—12 og 38). De foran hvert stykke stillede syntaktiske regler er først nøjagtig forklarede paa skolen og derpaa læst og repeteret som hjemmelekse.

V a & b. Paus og Lassens læsebog pag. 50—130. Af Hofgaards grammatik kasuslæren. Engelsklinjens elever har i den for dem anordnede særskilte time gennemgaaet ca. 10 sider af Knudsens stileøvelser, idet der for hver gang har været opgivet til mundtlig oversættelse omtrent saameget, som til skriftligt hjemmearbejde. Dette pensum er i regelen først bleven gennemgaaet af læreren, og undertiden, efter at have været benyttet som hjemmelekse, atter givet eleverne til hjemmestil. Stile i overensstemmelse med reglementet: for engelsklinjen 1 ugentlig hjemmestil og derhos hver anden uge en ekstemporalstil, for latinlinjen afvexlende hjemmestil og extemporalstil 1 gang ugentlig.

VI. Paus og Lassens Læsebog læst fra side 201 helt ud dels statarisk dels kursorisk. Hofgaards tydske gram-

matik læst ud og fuldstændig repeteret. Knudsens stiløvelser mundtlig i enkelte timer, saaledes jævnlig i engelskliniens serattime.

Ugentlig 1 extemporal stil og for engelsliniens vedkommende 1 hjemmestil. Latinlinien har kun skrevet hjemmestil hver 14 dag.

Latin.

IV. Andersens læsebog til side 39: afhængig viljessætninger. Formlæren efter Schreiners grammatik, ugentlig 1 stil paa skolen.

V. Efter Voss's udvalg af latinske klassikere læst og repeteret de 8 første feltherrer af Cornel og Phædri fabler. Af Schreiners grammatik læst og repeteret formlæren. Hver uge skolestil og omtrentlig ugentlig hjemmestil efter Johanssens latinske stiløvelser.

VI. Efter Voss's udvalg af latinske klassikere læst Cæsar de bello Gallico I fra kap. 18 ud og Ciceros katilinariske taler I og III. Derefter repeteret pensumet til afgangseksamen. Efter Schreiners grammatik dels læst fra nyt dels repeteret formlæren og kasuslæren. Hver uge én ekstemporalstil og én hjemmestil efter Johanssens latinske stiløvelser.

Engelsk.

IV. Løkke: Kortfattet eng. grammatik ved Aug. Western: Lydlæren og formlæren. Løkke: Eng. læsebog for begyndere «Short Sentences», nogle af de første lette Smaastykker ca. 6 sider, pag. 74—85, 91—95, 99—101. «tilbageoversættelsesøvelser paa skolen.

V. Løkke: Eng. læsebog for begyndere pag. 99—101, 107—112, 115—127, 131—142. Brekke: Eng. læsebog for middelskolens 5te og 6te klasse: pag. 11—37, 43—52, 73—83. Løkke: Kortf. eng. gram. ved Western: Syntaxen til «om verberne»; lydlæren og formlæren repeteret. Skriftlige øvelser, dels hjemme dels paa skolen (1 à 2 ugtl.) efter Knudsens og Løkkes stiløvelser og Anna Bentzens Eng. stiløvelser, knyttede til læsningen af Brekkes eng. læsebog».

VI. Brekke: Eng. læsebog for middelskolens 5te og

6te klasse omt. 130 sider, hvoraf halvparten ex tempore. Løkke : Kortf. eng. gram. ved Western rep. in extenso. 1 skolestil og 1 hjemmestil ugtl.; alle af overbst. til middelskolex. opgivne stile, forøvrigt efter Brekkes opgaver i eng. stil for middelsk.'s 6te klasse.

Fransk.

V. Knudsens og Wallems læsebog 1ste del læst og repeteret de første 20 sider, det tilsvarende af formlæren efter Knudsens grammatik.

VI. Af Knudsens og Wallems franske læsebogs 1ste del læst og repeteret ca. 40 sider af de sammenhængende stykker. Formlæren efter Knudsens «Fransk grammatik». Det nødvendige af syntaxen er meddelt mundtlig.

Historie.

I a. Eriksens «En liden verdenshistorie» fra begyndelsen til Den nyere historie, pag. 85.

b. Som i a.

II. Eriksens «En liden verdenshistorie» læst ud fra korstogene, hvorefter hele bogen er repeteret to gange.

III a. Schjøths lærebog i verdenshistorien for middelskolen. Oldtidens historie og indtil 3die tidsrum middelalderens historie læst og repeteret, nogle stykker flere gange.

b. Som i a.

IV. Af Schjøths lærebog i verdenshistorien læst: Middelalderens historie fra 3die tidsrum (pag. 185) og den nyere tids historie til Tretiaarskrigen (inkl.) (pag. 263). Sigwart Petersens Nordens historie, 3die udg. ved prof. Storm pag. 1—94.

V a & b. Schjøths lærebog i verdenshistorien: den nyere tids historie fra Ludvig XIV bogen ud (pag. 263—408). Sigwart Petersens Nordens historie, 3die udg. ved prof. Storm fra «Den nordiske Syvaarskrig» — pag. 90 bogen ud.

VI. Repeteret Schjøth's lærebog i verdenshistorien og Eriksens Norges, Sveriges og Danmarks historie.

Geografi.

I a. Udtóg af geografin ved D. Christensen, læst og repeteret til Asien.

b. Som i a.

II. Udtog af geografin ved D. Christensen. Læst Asien, Afrika, Amerika og Australien. Hele bogen siden repeteret.

III a. Af Geelmuydens geografi 6te udgave ved Axel Arstal læst og repeteret Asien, Afrika, Amerika og Australien.

b. Som i a.

IV. Geelmuydens lærebog (Christensens udgave). Læst og repeteret samtlige Europas lande undtagen Storbritannien og Irland og de skandinaviske lande. Karttegning og skriftlige opgaver.

V a. Samme lærebog. Den matematiske, fysiske og politiske geografi samt de skandinaviske lande læst og repeteret. Karttegning og skriftlige opgaver.

b. Som i a.

VI. Hele lærebogen repeteret. Skriftlige opgaver: «Balkanhalvøens stater, folk og næringsveie. Tysklands bjerge og floder. Havstrømmene».

Naturkundskab.

II. Pattedyr, fugle, krybdyr og padder med Sørensens naturhistorie som grundlag og med stadig benyttelse af musæets samlinger.

III a. Sørensens naturhistorie fra begyndelsen til leddyr læst og repeteret. Endel planter er gennemgaaede og Linnè system herunder indøvet.

b. Som i a.

IV. Sørensens naturhistorie for middelskolen. Dyre- riget fra leddyrene og ud. Planteriget ud «Blomsterløse Planter».

V a. Henrichsens lærebog i fysik for middelskolen. Sørensens naturhistorie. Planteriget repeteret. Plantebestemmelser er foretagne.

b. Som i a.

VI. Hele middelskolens kursus er repeteret efter Sørensens lærebog i naturhistorie og Getz's lærebog i fysik.

Mathematik.

I a. Praktisk regnebog af Ole Johannesen, 1ste hefte, division og de fire regningsarter i benævnte tal.

b. Som i a.

II. Praktisk regnebog af Ole Johannesen, 2det hefte, almindelig brøk og decimalbrøk.

III a. Johannesens regnebog 2det hefte (brøk) er repe-
teret. Af 3die hefte er gennemgaaet og repe-
teret 5te og
og begyndelsen af 7de kapitel (reguladetri og procentregning),
med forbigaaelse af de vanskeligste opgaver. geometrisk
konstruktion efter 1ste hefte af Getz's konstruktionsbog.

b. Som i a.

IV. Bonnevis arithmetik de to første bøger, Bonne-
vies geometri første bog. O. Johannesens lærebog. Repe-
tition af reguladetri; rente, rabat og discontoregning.

V a. Praktisk regning efter Johannesens regnebog 3die
hefte, fra «Renteregning» til «Kjæderegning». Bonnevis
arithmetik fra 3die bog til «Logarithmer». Bonnevis geome-
tri fra 2den til 5te bog.

b. Som i a.

VI. I foreg. klasses lærebøger er læst nyt i arithmetik
fra logarithmer ud bogen, i geometri de to sidste bøger samt
i regning kubikregning. Repetition af hele middelskolens kursus.

Skrivning.

I a & b. Hjalmar Nielsens skrivebøger benyttet. Efter
hans methode er 2det, 3die og 4de hefte gennemgaaet.

II. Hj. Nielsens skrivebøger, 3die 4de og 5te hefte.

III a. Hj. Nielsens skrivebøger, de tre sidste hefter.

b. Hj. Nielsens skrivebøger, de tre sidste hefter; nogen
tid er anvendt til læsning af gothisk skrift.

I 4de, 5te og 6te klasse har man engang om maaneden
skrevet prøveskrift, og for denne og stilebøgerne (de norske
og tyske) er der givet karakter.

Tegning.

II. Rette og krumme linjer og heraf afledede figurer
efter optegning paa vægtavlen. Harald Petersens tegneappa-

rat 1ste gruppe og Weishaupts «Elementar-Freihand-Zeichnen» er benyttede.

III a. Tegning efter vægplancher, Harald Petersens tegneapparat 2den og 3die gruppe. Til optrækningen er benyttet pen og blæk.

b. Som i a.

IV. Ornamenttegning efter Petersens vægplancher, Schmidts Wandtafeln, Herdtles Auswahl og Häuselmanns Vorlagen. Optrækning med tusch og tildels farvelægning.

V. Ornament. Begyndelsen af projektionstegning.

VI. Frihaandstegning væsentlig efter de sidste aars examensopgaver. Projektionstegning: ret og enkelt skraa opstilling.

Gymnasiet.

Religion.

I. Nissens kirkehistorie fra begyndelsen til «kontrareformationen».

II. Som 1ste klasse.

III. Nissens kirkehistorie repeteret. Johannes evangelium fra kap. 6 til enden, derefter det hele repeteret.

Norsk.

I. Læsning af Pauss og Lassens læsebogs 4de skoletrin. Samtidig med læsningen er mundtlig gennemgaaet de tilsvarende afsnit af litteraturhistorien.

Følgende stile er skrevne:

- 1) Karl den 12tes personlighed og historiske betydning.
- 2) Hvilke egenskaber kræves af god prosa?
- 3) De store handelsveie før og nu.
- 4) Sammenligning mellem Aristides, Themistokles og Alkibiades.
- 5) En høstdag.
- 6) Hvilke fordele med hensyn til naturlig beskafenhed har Europa fremfor de øvrige verdensdele?
- 7) Aarsagerne til Grækenlands forfald efter den perikleiske periode.
- 8) For og imod luxus?
- 9) Jernet i kulturens tjeneste.
- 10) De vigtigste karakterer i «De unges forbund».
- 11) Videnskabens betydning for vore vigtigste næringsveie.
- 12) Alexander den stores erobringstog

og dets betydning. 13) Fønikerne og englænderne 14) Hvorfor bør vi være varsomme i vor dom om andre? 15) Følgerne af opsættelse. 16) Er bisp Nikolas i «Kongsemnerne» overensstemmende med historien? 17) Det romerske erobreris historiske betydning (examensstil).

(*Oldnorsk*). I andet halvaar er læst de første 25 sider af Nygaards læsebog med tilhørende grammatik.

II. Sammen med 1ste klasse.

(*Oldnorsk*). I Nygaards udvalg af den norrøne literatur (3dje udgave) læst stykkerne: Tors færd til Utgardeloke, Balders død, Lokes straf, Njaals og hans sønners endeligt, Völuspá, Hjalms død, Slaget i Haversfjord. Eiriksmál, Hákonarmál; derpaa er de poetiske stykker repeterede. I Nygaards grammatik læst formlæren.

III. Eriksens litteraturhistorie gennemgaaet. Læsning i Pauss og Lassens læsebogs 4de skoletrin, 2den afdeling. Statarisk: Wessels «Kjærlighed uden strømper» og udvalgte stykker af Wergeland og Welhaven.

Følgende stile er skrevne:

1) Fredrik den stores personlighed og hans historiske betydning. 2) Hvad forstaaes ved en mands personlighed og hvilke faktorer betinger den? 3) Borgerskabets stilling i middelalderen. 4) Hvilken forskjellig indflydelse kan modgang have paa karakteren? 5) Ærekjærhed og ærgjerrighed. 6) Lys- og skyggesider ved munkevæsenet. 7) Aarsagerne til, at Norge i slutten af middelalderen efterhaanden tabte sin selvstændighed. 8) Hvilket værd og hvilket ansvar har den personlige frihed og uafhængighed? 9) Hvilke betingelser har Norge for at blive et turistland? 10) Forskjellen mellem naturforholdene i det østenfjeldske og vestenfjeldske Norge og den deraf betingede forskjel i næringsveie, levevis og folkekarakter. 11) Det romerske keiserdømmes betydning. 12) Hvori bestod pavens aandelige magt i pavedømmets velmagtstid og hvilke historiske faktorer skyldes denne? 13) Hvorvidt er det sandt: «man maa tude med de ulve, man er iblandt»? 14) I hvilken betydning kan man sige: «Man skal

ikke sørge for den dag imorgen?»? 15) Den nordamerikanske frihedskamps historiske betydning.

(*Oldnorsk*). Repeteret i Nygaards udvalg af den norrøne literatur (1ste og 2den udgave) stykkerne: Volsunger og niwlunger, Njaals og hans sønners endeligt, uddrag af Sverres saga, historien om to elskende, Völuspá og Hjalmars død. Repeteret formlæren efter Nygaards oldn. grammatik.

Latin.

I og II kombinerede. Livius 22de bog c 1—37, Cicero «pro Sexto Roscio» og «pro Archia poeta», Ovids metamorphoser 799 vers. (De fire tidsaldre (74 v.), Lykaon (275 v.), Phaeton (338 v.), Pyramus og Thisbe (112 v.)) Sallust «Catilina» læste og repeterede. I Schreiners grammatik er læst syntaxen § 194—428 (Verbets tid i en konjunktivisk bisætning).

En hjemmestil og en extemporalstil ugentlig — II Gkl. i andet halvaar lat. oversættelse istedetfor lat. stil som hjemmearbeide.

III. Tacitus's Galba (Weisses udvalg) Horats's Oder 500 v. (I 1, 2, 9, 10, 12, 22, 35, 37, II 1, 7, 10, 13, 17, III 1, Horats breve 600 v. (I 1, 2, 3, 6, 7, 9, 10, 11, 16, 19) samt Livius's 22de bog de første 38 kapp. Artiumspensumet repeteret. Schreiners grammatik repeteret fra Sætningslæren. Weisses antikviteter og literaturhistorie (antikviteterne lexis; hvad der findes med liden Tryk, kun kursorisk).

Ugentlig 1 hjemmeoversættelse og 1 extemporaloversættelse.

Græsk.

I. Læst og repeteret formlæren efter Schou-Bruuns græske grammatik med de dertil hørende stykker i samme forfatters læsebog; derefter Xenophons anabasis 4de bog læst og to gange repeteret. Af og til, i skoleaarets sidste par maaneder, kursorisk læsning i Xenophons anabasis 1ste bog (cap. I—II).

II. Gjentagende repeteret Formlæren efter Schou-Bruuns græske grammatik. Læst og repeteret Platons Apologi og Kriton, samt 1, 2 og 3 Bog af Homers Odysse.

III. Læst og repeteret Platons Kriton, Homers Iliade IV v. 1—180. Sophokles' Oedipus i Kolonos. Repeteret Xenophons anabasis II (III), Platons Apologi, Homers Iliade I, II v. 1—483, III v. 1—382, VI.

Schou-Bruuns grammatik repeteret.

Literaturhistorien dikteret i en time ugentlig.

Fransk.

I. Ingen elev har læst fransk.

II. Knudsens og Wallems læsebog fra pag. 80—102 samt fra 173—243. Knudsens grammatik repeteret. Af klassens 5 elever har 2 læst fransk, de øvrige 3 har læst *Engelsk*, hvori er læst og repeteret Brekkes lærebog for begyndere samt læst 62 sider af sammes læsebog for middel-skolens 5te og 6te klasse.

III. Knudsens og Wallems læsebog fra pag. 173—292. Knudsens grammatik repeteret.

Tydsck.

I. Gundersens «Læsebog for de høiere skolers øverste klasser» II læst i sin helhed ekstpore; flere gange en kortere stil paa skolen.

Historie.

I. Thriges oldtidens historie læst og repeteret.

II. Som i I.

III. Eriksens Norges, Sveriges og Danmarks historie. Repetition af det hele pensum.

Mathematik.

I og II har været kombinerede, hvorfor undervisningsplanen ikke har kunnet følges. I de to fælles timer er gymnasiets hele pensum i aritmetik gennemgaaet efter O. J. Brochs lærebog, undtagen 3die og 5te bog. I 2den classes særskilte time er stereometrien gennemgaaet efter Skonhoft-Halvorsens lærebog til «Kuglen».

III. C. Guldbergs stereometri læst. Repeteret det hele pensum til artium. Examensopgaver gennemgaaede.

VII. Afgangsexamener.

Middelskolens afgangsexamen 1890.

VI Mkl.'s 17 elever bestod examen med følgende udfald:

a. Latinlinje.

	optaget i	Hovedkarakter.
1. Halvor Løvold	1 forb.kl 1881,	Meg. godt (1.89)
2. Syvert Olsen	1 — 1882,	Godt (3.07)
3. Henrik Thorsen	1 — 1881,	Meg. godt (2.00)
4. Wilhelm Thorvildsen	IV Mkl. 1887,	Meg. godt (2.25)
5. Per Ugland	3 forb.kl 1883,	Meg. godt (2.32)

b. Engelsklinje.

	optaget i	Hovedkarakter.
1. Alfred Beck	1 forb.kl. 1881,	Godt (2.93)
2. Einar Hammer	2 — 1882,	Meg. godt (1.63)
3. John Johnsen	I Mkl. 1884,	Godt (2.73)
4. Niels Juell	1 forb.kl. 1881,	Godt (2.96)
5. Johannes Kristensen	1 Mkl. 1884,	Meg. godt (2.30)
6. Christian Næss	I — 1884,	Meg. godt (2.40)
7. Oscar Olsen	I — 1884,	Meg. godt (1.97)
8. Hagbarth Pedersen	2 forb.kl. 1881,	Godt (3.21)
9. Halvor Pedersen	2 — 1880,	Godt (2.89)
10. Lars Pedersen	I Mkl. 1884,	Godt (2.93)
11. Oscar Pfaff	1 forb.kl. 1881,	Meg. godt (1.80)
12. Adolf Seehusen	1 — 1881,	Meg. godt (1.63)

Som *privatister* var anmeldt:

1 mandlig priv., som ikke fremmødte til prøven.

13 piger til prøve paa engelsklinjen.

Af disse opgav 2 at fuldende examen; de øvrige 11 bestod prøven.

Examen artium 1890.

Af III Gkl.'s 4 elever anmeldtes 3 til examen artium som skolens elever.

Navn.	Optaget.	Middelskole- examen.	Norsk stil	Lat. overs.	Math. skr	Religion.	M. L. & oldn.	Latin.	Latin.	Græsk.	Græsk.	Fransk.	Engelsk.	Historie.	Math. mdl.	Hovedkarakter.
			3	3	4	1	2	2	2	2	3	3	2	3		
Gjessing, M J..	I Mkl. 1881	Arendal 1886	3	3	4	1	2	2	2	2	3	3	2	3	Meg. godt 2.50	
Hansen, Andr. .	1 forb.kl. 1878	— 1887	3	2	2	2	3	1	2	1	2	3	2	1	Meg. godt 2.00	
Olsen, Th A...	1 — 1878	— 1887	3	4	2	1	3	2	2	2	2	3	2	2	Meg. godt 2.33	

VIII. Skolens bibliothek og samlinger.

Lærebibliothekets tilvæxt i 1889—90, katalogiseret i skolens off. bibliothek med mærke *A* (fraregnet skolebøger).

- J. Brymildsen.* Norsk-engelsk ordbog, h. 5—9.
J. & W. Grimm. Deutsches wörterbuch, XII 3.
B. Pauss & H. Lassen. Læsebog i modersmaalet, 2 skoletrin, 3 afd., 2 opl. 89.
J. M. Platou. Norsk eksempelsamling for I—III Mkl. 88.
Platou & Rønneberg. Norsk opgavesamling. 89.
S. Juell Tønnesen, Lærebog i norsk stil for middelskolen. I & II. 90.
Chr. Broch & M. Seip. Norsk og dansk literaturhistorie. 90.
A. E. Eriksen. Norske læsestykker f. middelsk.s øverste klasse. 90.
K. Bjørset. eksempelsamling til norsk gramm. f. middelsk. 90.
O. Stave. ABC efter lyd- og skrivelæse-metoden.
J. Nicolaisen. Om modersmaalsundervisningen i folkesk. 89.
Jacob Norby. Lettere tydske stilopgaver f. skolens mell. trin. 90.
B. Gundersen & Chr. Larssen. Tydske grammatik f. begyndere. 90.
A. Krogh. Opgaver i engelsk for middelsk.s VI kl. 89.
Aug. Western. Engelsk tillægsgrammatik. 90.
J. Johanssen. Latinske stiløvelser, 2 udg. 89.
Axel Andersen. Udvalg af latinske forfattere. 90.
Y. Bruun & J. M. Platou. Bibelhistorie f. middelsk. 89.
K. Spønning. M. Luthers lille katekismus.
J. M. Platou. Forklaring af Mathæus-evangeliet. 90.
 Historisk tidsskrift III 1, 2.
 Claus Pavels' dagbøger 1812—13, h. 2.
 Norske rigsregistranter, 11 bd. h. 2, 1655—56. 90.
A. Petermann. Mittheilungen 1889, 35, h. 6—12. 1890, 36, 1—8.
 — Ergänzungsheft nr. 94—96.
L. Broch. Jordbeskrivelse for almueskolen.
A. G. Nathorst. Jordens historia, h. 1—5.
 Bulletin météorologique du nord. 89.

Det meteorologiske institut.

Jahrbuch des norweg, institut f. 1888.

Volk-atlas der naturgeschichte. Liefer. 13—40 compl.

H. L. Sørensen. Dyrerigets naturhistorie. 89.

Norsk lovtidende I 1889 & 1890, nr. 1—26.

— — II 89, 1—4, 90, 1.

Norges officielle statistik. Skolevæsenets tilstand 1886.

Fattigstatistik 1886.

— 1887.

Statistisk aarvog for Norge 1889.

Pedagogisk tidsskrift 1889, 6—12. — 90, 1—7.

Archiv f. mathem. & naturv. XIII h. 2—4 — XIV h. 1—2.

Nyt magazin f. naturvidenskaber, 31 bd. h. 4.

Univ. & skoleannaler, 3die aarg. nr. 24—26; 4de aarg.; 5te aarg nr. 1—14.

Universitetets aarvog f. 1888.

Hj. Nielsens skriveøvelser h. 1—6. 88.

Heinrich Weishaupt. Das elementar-freihand-zeichnen I—III, 3 aufl. München 1882—84.

Oluf Paulus. De tusen hjems sange. 5 hefter.

Undervisningsplan f. middelsk. & gymn. 2 udg. 88. 2 expl.

Forhandlinger i videnskabselskabet i Kr.ania 89.

Archiv f. nord. filologi VI n. f. II 1—4, 89—90.

C. Wachsmuth. Die stadt Athen. II. 1890.

IX. Skole- og Indskrivningspenge. Skolebeneficiær.

a. Skolepengene ere ansatte

for 1ste forberedelsesklasse til 40*) kroner aarlig

- 2den	do.	- 48	—	—
- 3die	do.	- 48	—	—
- middelskolens I klasse		- 48	—	—
- do.	II	- 64	—	—
- do.	III	- 64	—	—

*) Fra 1ste juli 1890 nedsat til kr. 32 aarlig.

for middelsk. IV, V og VI til 96 kroner aarlig.

i gymnasiets I—III kl. - 160 — —

For brødre gives saavel inden forberedelsesafdelingen som i den offentlige skole, hver for sig, saadan moderation, at 2den broder erlægger $\frac{3}{4}$, 3die broder $\frac{1}{2}$ af det fastsatte skolepengebeløb; 4de broder gaar frit. For gratister sker moderation ifølge departementets skrivelse af $\frac{4}{6}$ 89 saaledes, at

1. enkelt friplads'es fulde beløb trækkes fra det for alle brødre efter sædvanlig moderationsberegning udkommende beløb,
2. har flere brødre friplads, trækkes den høieste plads'es fulde beløb plus den laveres modererede fra det for alle brødre efter sædvanlig moderationsberegning udkommende beløb.

b. *Indskrivningspenge* betales ikke i forberedelsesafdelingen, men erlægges ved optagelse i middelskolen eller gymnasiet med 2 kroner.

Efter lov af 17de Juni 1869 § 55 skal skolepengene betales forskudsvis for hvert kvartal uden nogen afkortning, om disciplen optages i eller udgaar af skolen i løbet af samme. I henhold hertil indeholder reglementets § 36: Ere skolepengene for en discipel ikke erlagte inden kvartalets udløb, er rektor, naar han derom af kassereren er underrettet, forpligtet til at nægte en saadan discipel adgang til skolens undervisning.

c. *Friplads* er i skoleaaret 1889—90 tilstaaet 21 elever, hvoraf 19 hel og 2 halv friplads til samlet beløb kr. 1632,00.

I forberedelsesafdelingen er for indeværende skoleaar af forstanderskabet tilstaaet $1\frac{1}{4}$ hel friplads til samlet beløb 60 kroner.

Skolens kasserer er overlærer *J. O. Salvesen*.

X. Almindelige bemærkninger.

Da *K. L. Haadem* paa grund af ansættelse som kirkesanger i Hisø sogn fratraadte sin stilling som skriveleer i

middelskolen og klasselærer i forberedelsesafdelingen, blev paa foranledning af forstanderskabet skrivelærerposten i den off. skole atter skilt fra klasselærerposten i forberedelsesafdelingen.

Under ¹²/₁₀ 89 ansatte kirkedepartementet frk. *Karen Rør* som hjælpelærerinde ved forberedelsesafdelingen fra ¹/₁₀ 90 med 12 timers ugentlig undervisning og med en aarlig løn af kr. 300, som under forudsætning af indskud i pensionskasse, efter hvert tredje tjenesteaar stiger med kr. 50 indtil samlet løn kr. 450, cf. aarsberetning f. 1886—87 pag. 31. Samtidig fik frk. *Rasmussen* hel post med 24 timer saaledes, at undervisningen i forberedelsesafdelingen herefter besørges udelukkende ved lærerinder.

Under ²⁰/₁₁ 89 antog derhos kirkedepartementet telegrafist *Sigfried Waldemar Ektell* som skrivelærer for det indeværende skoleaar med en aarlig løn af kr. 525 for 9 ugentlige timer.

Ved aarsexamen 1890 blev udskudt mundtlig prøve i matematik for III Mkl. a & b.

Tentamen i de skriftlige fag afholdtes for VI Mkl. 16—19de decbr. 89 og 26—29de marts 90 — for III Gkl. 16—18 decbr. 89 20—22de febr. 90.

Ved middelskoleexamen 1890 bestemte overbestyrelsen fællescensur i enkelte fag for Arendals og Tvedestrands skoler, hvorefter begge skoler gjensidig afgav censorer i tysk og matematik mundtl. & skr.

XI. Skolens regnskab.

Uddrag af skolens regnskab for aaret 1889—90.

U d g i f t e r.

a. Lønninger	kr.	38 370,12
b. Bibliothek og samlinger	«	173,97
c. Fripladsse	«	1 632,00
d. Lys og brænde	«	1 341,24
e. Forskjellige udgifter	«	560,53

I n d t æ g t e r:

a. Skole- og indskrivningspenge.....	kr.	15 152,00
b. Bidrag af kommunen	«	5 000,00
c. Andre indtægter.....	«	1 291,02
d. Tilskud af statskassen.....	«	20 600,00

Extrakt af forberedelsesafdelingens regnskab 1889.

I n d t æ g t:

Beholdning fra forrige aar.....	kr.	4 294,30
Skolepenge	kr.	2 266,00
Renter	«	161,43
		<hr/>
	«	2 427,43
		<hr/>
	kr.	6 721,73

U d g i f t:

Lønninger	kr.	2 387,68
Lys og brænde	«	180,00
Fripladse 1 ¹ / ₄ a kr. 48.....	«	60,00
Pensionsindskud for lærerinder....	«	60,40
Forskjelligt	«	10,80
		<hr/>
	kr.	2 698,88
Beholdning i restance og kontant .	kr.	22,85
I Arendals kommuneobligationer ..	«	4 000,00
		<hr/>
	«	4 022,85
		<hr/>
	kr.	6 721,73

A n m. Forberedelsesafdelingen har lokale og overbestyrelse fælles med den høiere almenskole.

Arendals off. skole i oktober 1890.

G. A. Gjessing.

Skolebygningen.